

Jan Amos Komenský inspirací pro třetí tisíciletí

350. výročí úmrtí – 15. listopad 2020

Stejně jako na jaře nám ani nyní na podzim současná koronavirová situace neumožnila společně se setkat a sklonit před umem a velikostí Jana Amose Komenského. U příležitosti 350. výročí jeho úmrtí dne 15. listopadu bych ráda touto cestou alespoň nepatrně oživila některá jeho poselství, která pro nás i ve třetím tisíciletí mohou být inspirující.

Ze školních lavic jsme si odnesli vědomost, že Komenský byl Učitel národů. Pamatujeme si jeho „školu hrou“, mravoučné desatero či Orbis pictus. Bylo by však pošetilé zúžit prezentaci jeho osobnosti pouze na oblast pedagogickou, tedy výchovnou a vzdělávací.

Byl to člověk **všestranně orientovaný** a velmi vzdělaný. Byl obdařen velkým darem slova a obrovskými přesvědčovacími schopnostmi. Zajímal se o filozofii v mnoha oborech, od pohybů astronomických těles až po duševní moudro. Jeho záběr byl ohromující, neustále se zabýval několika věcmi současně. Dřel do úmoru. Vstával před šestou, uléhal po půlnoci. Svůj život bral jako službu.

On sám se cítil být především knězem a duchovním člověkem. **Víra** pro něho byla východiskem i cílem, ke kterému směřoval celý jeho život. Právě silná víra, vůle a optimismus ho přenesly přes mnoho strádání a utrpení, které ho během života postihly. Žil v době třicetileté války, čelil nejméně třem morovým epidemiím. Ve dvanácti letech mu krátce po sobě zemřeli oba rodiče a dvě sestry, v dospělosti se musel vyrovnat se smrtí dvou synků a dvou manželek. Byl pronásledován katolickou církví, před níž se musel skrývat ve vyhnanství ze své vlasti.

Navzdory všem těžkým překážkám a okolnostem doby **nezahořkl a nikdy nerezignoval**. Znovu a znovu se pouštěl do usilovné práce, v níž hledal východisko z utrpení, které prožíval. Byl schopen zúročit nejen úspěchy, ale i muka svého života. Myšlenku „nenechat se zlomit, odradit, umět začínat znovu“ zobrazuje jeho výrok: „*Především je třeba vytýčit si vysoký cíl, vyhýbat se zahálce, nezoufat v nehodách a nikdy neklesat na mysli.*“

Je obdivuhodné, kolik hluboké filozofie v sobě nese tato jedna prostá věta!

Komenský **věřil v člověka** stvořeného Bohem, kterého považoval za dokonalý obraz dobra. Právě, že není možné, aby dokonalost stvořila něco nedokonalého, proto člověk musí být dokonalý. Věřil u lidí v inteligenci, vůli a odpovědnost za své činy. Jeho víra v člověka a ve svobodu byla nezdolná stejně jako celoživotní sen o **nápravě celé lidské společnosti**. Podstatou nápravy je změna sociálního citění a vývoj mezilidských vztahů. Je nutné zapomenout na přetvářky a přistupovat k sobě i k druhým s náklonností a tolerancí. Filozofické dílo *Obecná porada o nápravě věcí lidských* obsahuje řadu „návodů a doporučení“, jež jsou stále aktuální, například: „*Je jisté, že základ správného řádu ve všem, co se týká člověka, a osa veškerého lidského štěstí je v tom, aby každý, kdo je určen k vládě nad jinými, chtěl, mohl a uměl rozumně ovládat především sama sebe.*“

Co nám tím vlastně Komenský sděluje? Upozorňuje nás, že schopnost naděje je v podstatě záležitostí výchovy a sebevýchovy. Aby se celý svět napravil, je potřeba nejdříve napravit sám sebe. Každý musí začít u sebe, což je ten první nejtěžší krok. Byl si naprosto jistý schopností každého člověka k nápravě,

J. A. Comenius.
JAN AMOS KOMENSKÝ

ale nutná je vůle k činu a poté čin samotný vykonat. Když se v dnešní době rozhlédneme kolem sebe, přečteme si noviny nebo slyšíme zprávy v televizi, vnímáme, že je co napravovat. Náš svět je povětšinou světem špatných zpráv. Komenského myšlenky nám mohou být inspirací, jak uvést do praxe dobré zprávy.

Komenský nesporně patří k nejsvětovějším osobnostem českých dějin. Svými názory a projekty výrazně předstihl svoji dobu. Mnohé rysy jeho života jsou nadčasové a mohou nás oslovit také dnes. Můžeme být právem hrdi na to, že naše škola nese ve svém názvu jeho jméno.

PhDr. Šárka Mikesková, ředitelka školy

